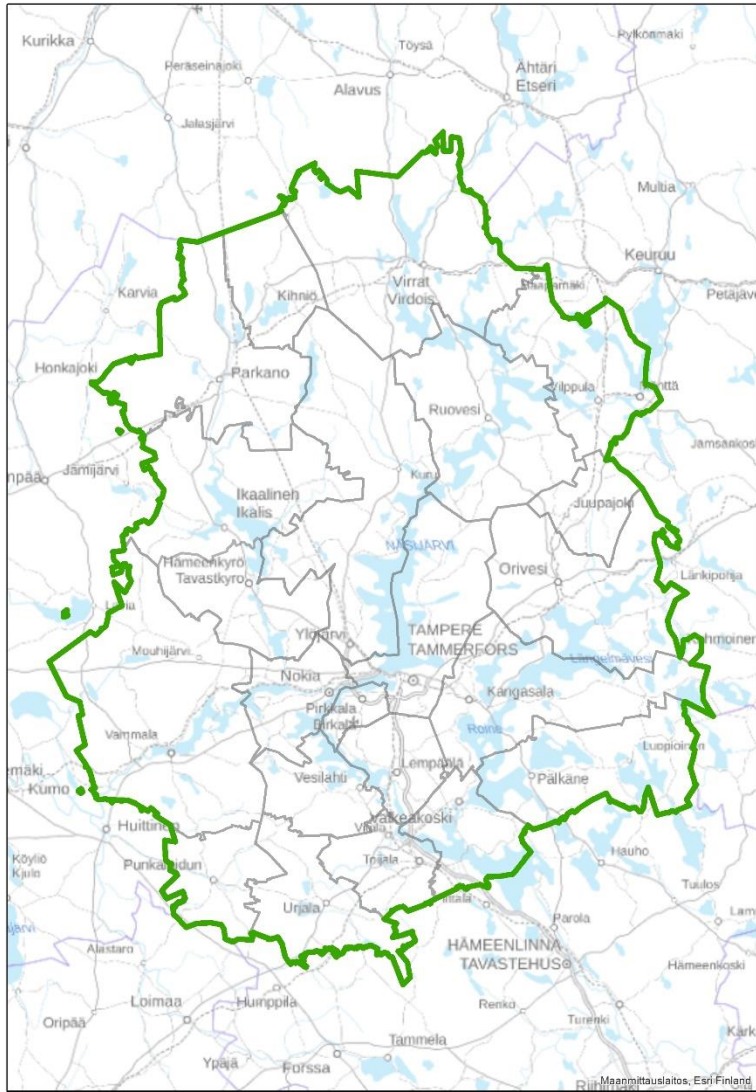

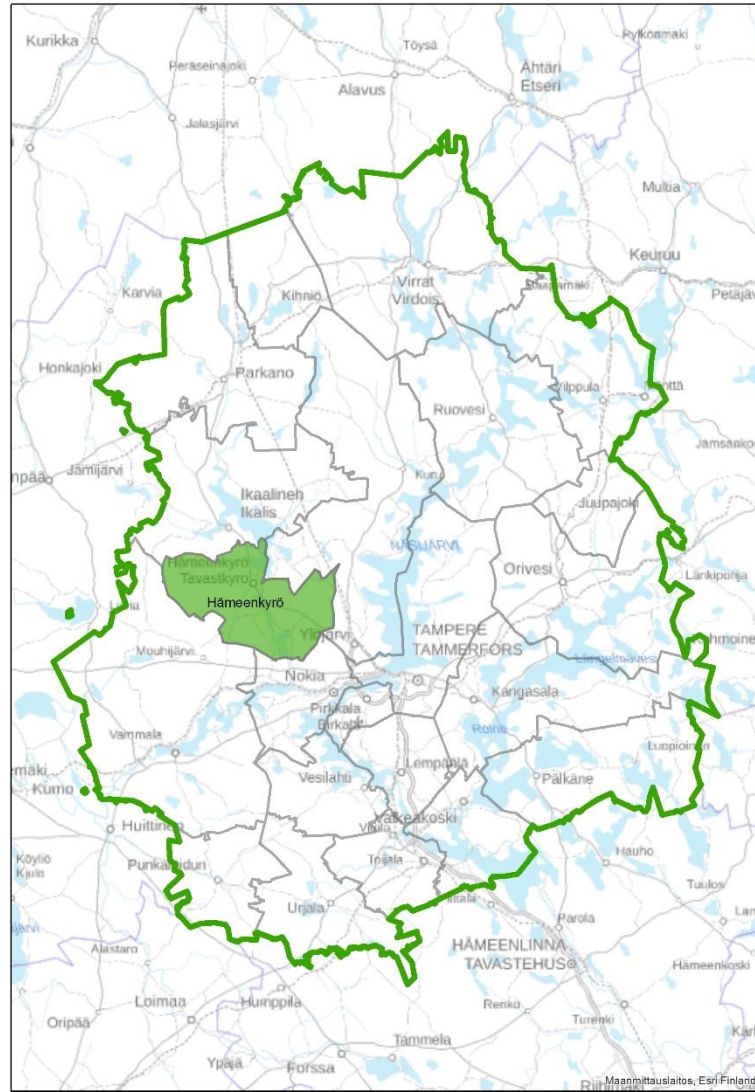
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Alueellisen ilmastotyön merkitys ja voima – Case Pirkanmaa

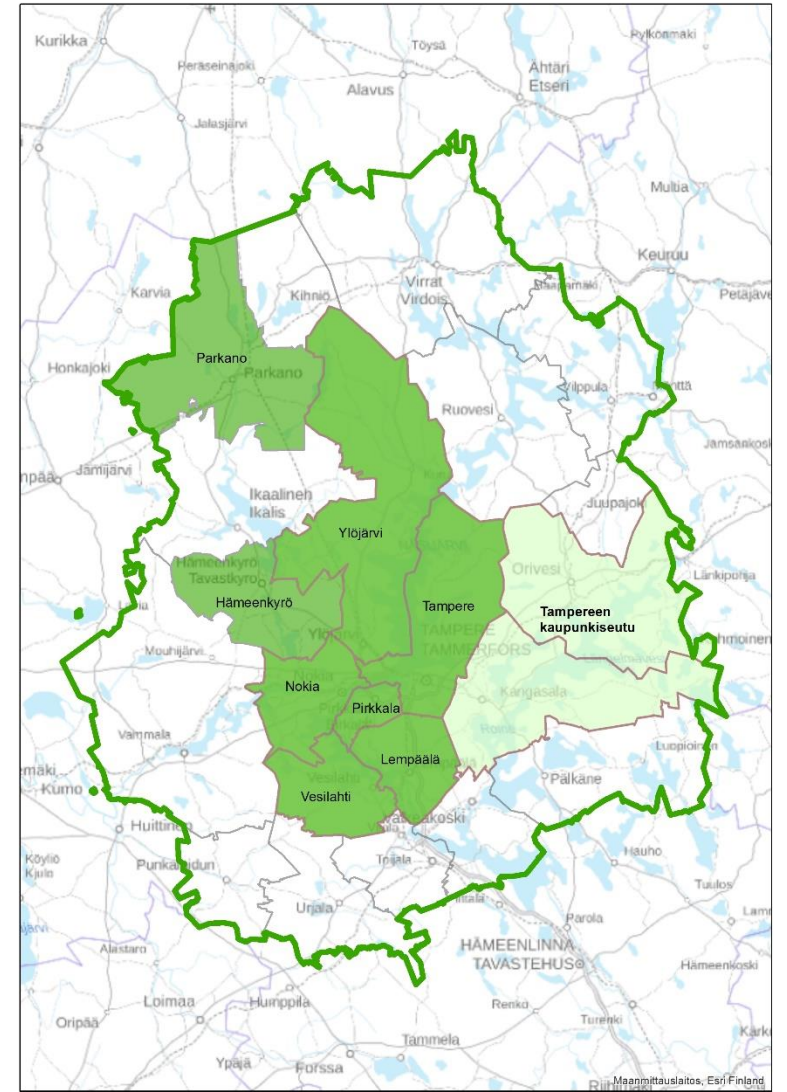
Maakuntafoorumi 25.4.2019
Soili Ingelin, erityisasiantuntija
Pirkanmaan ELY-keskus

Alussa oli Pirkanmaa

2017

4/2019

Mistä nousee ja kasvaa alueellinen ilmastotyö?

- Tavoitteellisuudesta
- Tiedosta
- Tahdosta
- Tulisieluisista tekijöistä eri organisaatioissa
- Tekemisen koordinoinnista

Sen ymmärtämisestä, että ilmastotyö tarkoittaa hyvää asuin- ja elinympäristöä, myös tulevaisuudessa!

Pirkanmaan ilmastojeingi 2016 ja nyt

- Alkuun ilmastotyötä olivat käynnistämässä
 - ELY-keskus, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä sekä Tampereen kaupunki
- Nopeasti mukaan tuli 1. Hinku-kunta Hämeenkyrö
- Nyt CANEMURE-hankkeen myötä mukana yhä vahvemmin myös Pirkanmaan liitto
 - Johtajatasoinen alueellinen yhteistyöryhmä
- Ympäristö- ja ilmastojaos maakuntahallituksen alaisuudessa aloitti 3/2019:
 - Maakuntahallituksen jäsenpuolueet + viranomaisedustus liitosta ja ELYstä
- Vahvat uudet Hinku-kunnat: Pirkkala, Nokia, Ylöjärvi, Lempäälä, Vesilahti, Parkano
- Metsäkeskus

- Pirkanmaan ilmastofoorumi kokoaa jengin yhteen parin kuukauden välein
- Uusia sitoutuneita kuntia ja tahoja toivotaan mukaan!

Peruskysymys: Missä/millainen on aluetoimijoiden paikka ja rooli ilmastokentällä?

Ministeriöt

Järjestöt

ELYt?

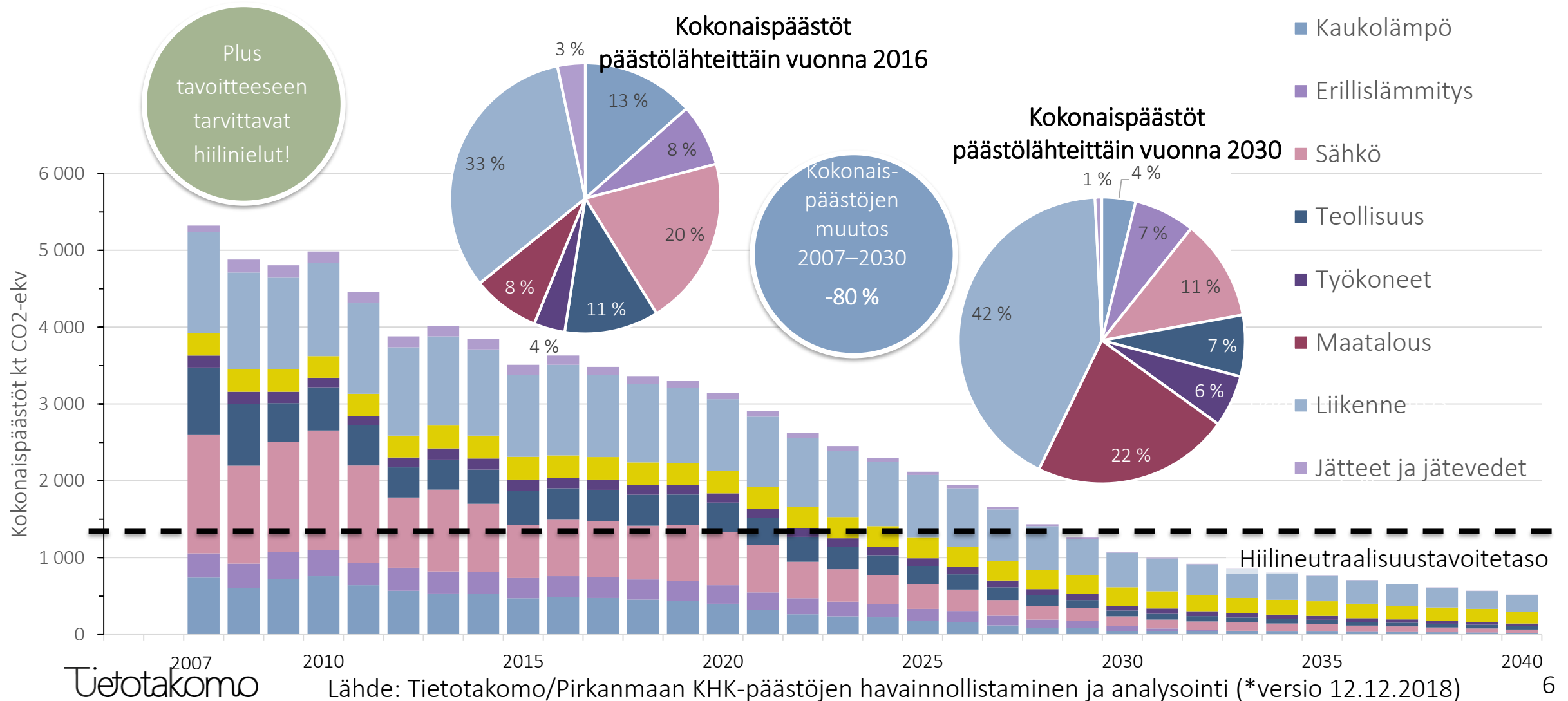
Liitot?

Kunnat

Kansalaiset

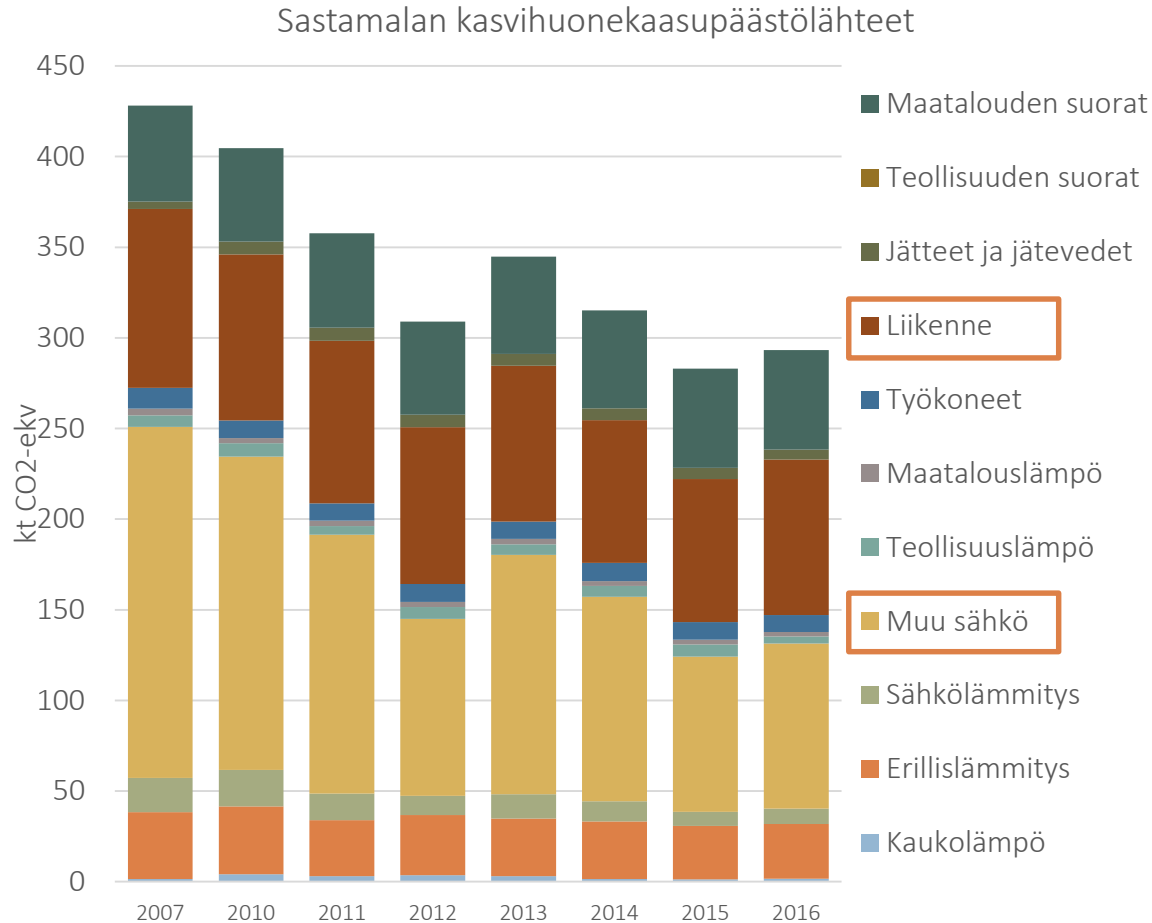

Alueellisen tiedon tuottaminen: esim. Pirkanmaan MAHKU eli päästöt HINKU-uralle* + hiilinieluserveys

Myös kuntakohtaista tietoa tulossa käyttöön:

esim. Sastamala (-31 % kokonaispäästöt ja
-29 % per capita 2007–2016)

- 8 % Pirkanmaan päästöistä (11 % ilman Tamperetta)
- suurimmat päästösektorit teollisuus ja maatalous
- teollisuus suuri sähkön käyttäjä (mm. Äetsän vetytehdas)
- teollisuuden laskennassa epätarkkuuksia
- Pirkanmaan suurin maatalouspaikkakunta
- ennuste -60 % vuosina 2007–2030 (-41 % 2016–2030)
- kehitys pääosin ulkoisista ajureista
- liikenne: VT 11 ja VT 12 sekä VT 44
- mukana KETS-sopimuksessa ja CO2-raportissa
- mahdollisuuksia erillislämmitykseen käytetyn öljyn osalta ja liikkumisratkaisuihin kunnan sisällä ja pendelöinnissä
- teollisuuden ratkaisujen merkitys näkyy sähkön kulutuksen kehityksessä

ILMASTOKYVYKKYYS

LUE LISÄÄ

YMPÄRISTÖVIISAS

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

RAKENNEVIISAS

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

LÄHIVIISAS

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

LIKKUMISVIISAS

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

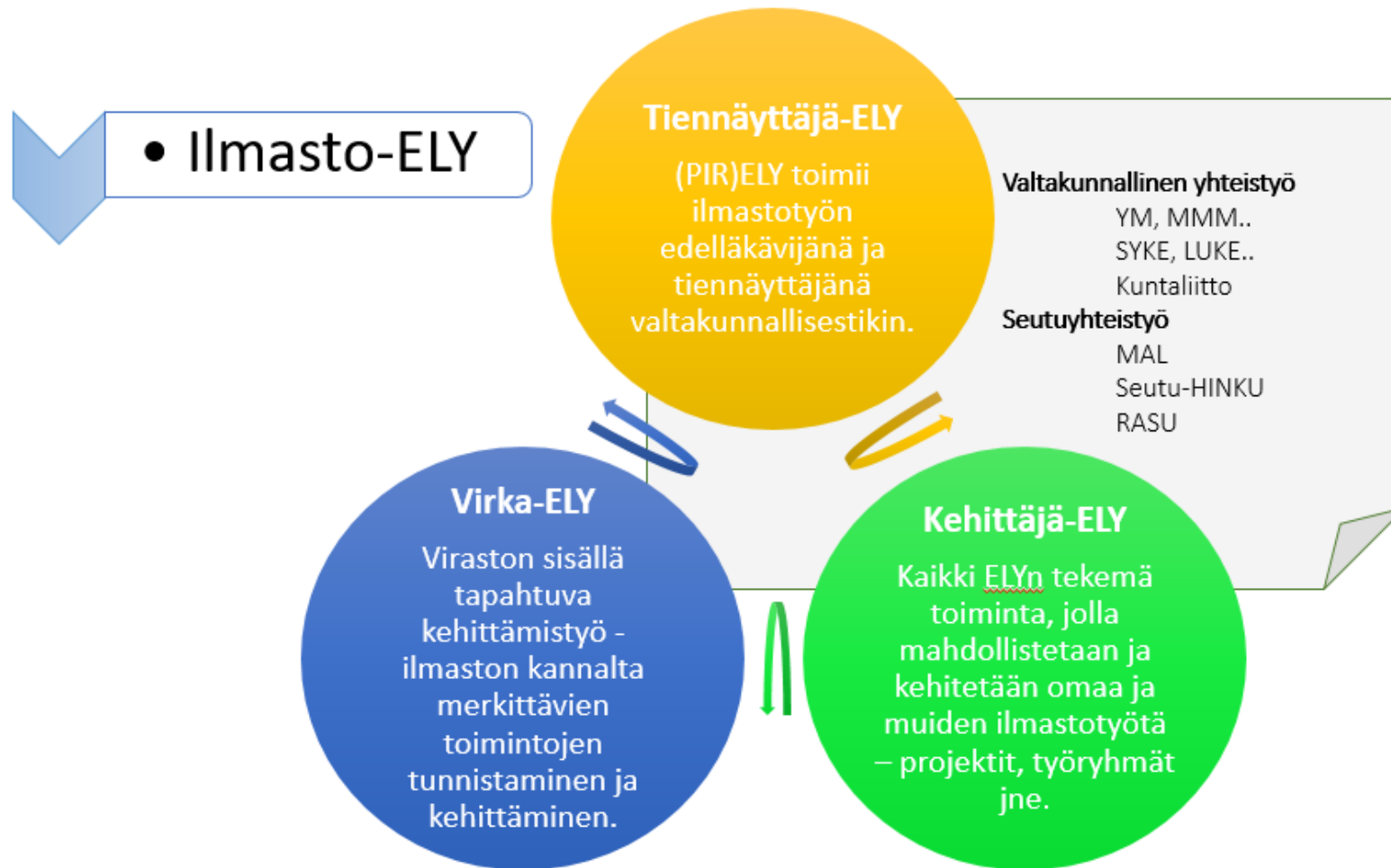

KIERTOVIISAS

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

Organisaation ilmastorooli/t? Esimerkkinä PIRELY

- Ilmastotyön tekeminen ja vahvuus riippuu pitkälti resursseista.
- Työ voi kohdentua omaan toimintaan, omaan toimistoon tai muiden toimijoiden tukemiseen.

Pohdinnan tulos jo nyt: ELY-keskus on merkittävä toimija alueellaan

- Jo nyt ilmasto selkeästi mukana ELY-tehtävien ("hyvän ympäristön tilan edistäminen") sekä ilmastolain kautta ("valtion viranomaisten on edistettävä toiminnassaan...")
- Lisäksi ilmastomuutos liittyy selkeästi esim.
 - YVA-menettelyyn,
 - alueidenkäytön kysymyksiin,
 - Liikennejärjestelmäsuunnitteluun,
 - hanke- ja yritysrahoitukseen,
 - kiertotalouteen...
- → on ELY-keskuksen tehtävä!
- → ... mutta pitäisikö olla selkeämmin lainsäädännössä osa ELY-keskuksen virkatyötä?

Ilmastolaki

1 § Lain tarkoitus ja tavoitteet

Tämän lain tarkoituksena on

2) **tehostaa ja sovittaa yhteen valtion viranomaisten toimintaa**

ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tähtäävien toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanon seurannassa;

4 §

Ilmastomuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista edistävät toimet

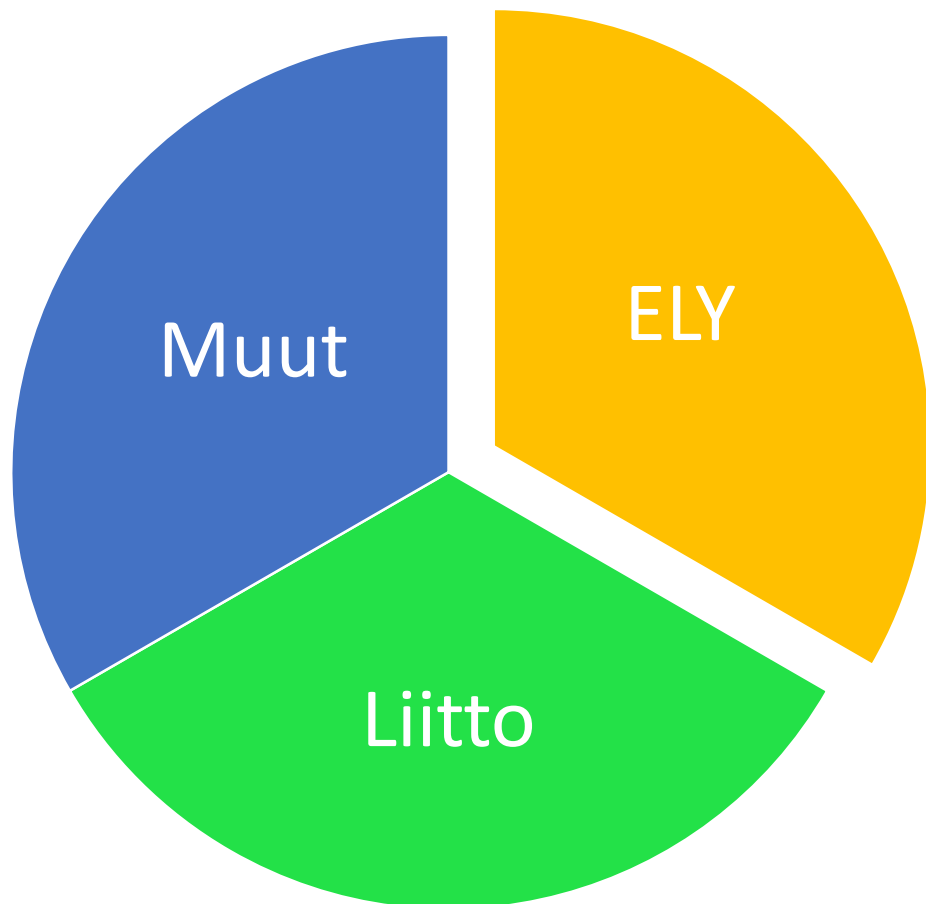
Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan

mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten suunnitelmien toteutumista.

(Ilmastolain mukaiset suunnitelmat: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, ilmastomuutoksen kansallinen sopeutumissuunnitelma)

Porukkahommaa! Roolien hahmottaminen tärkeää

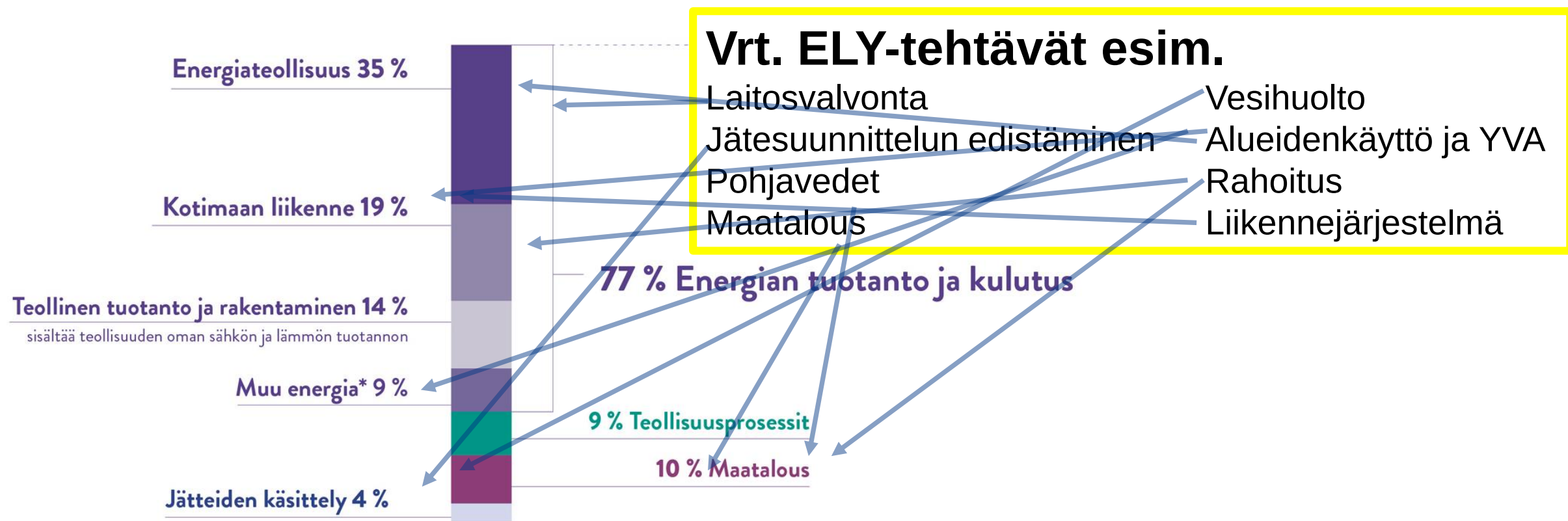
- Tunnistetaan kunkin toimijan vahvuudet ja päätehtävät
- ELY-keskus:
 - Tietoon perustuva kokonaiskuva ja muu koordinointi
 - Puolueeton asiantuntijaorganisaatio
 - Viranomaistyön kehittäminen
 - Ympäristö
 - Tunnistettuja kehittämistarpeita
 - Tuki kunnille
 - Rahoituksen käytettävyys – kohdentaminen ilmastoasioihin?

Hanketekemistä Pirkanmaalla ja vähän muuallakin

Valtaosa Suomen kasvihuonekaasupäästöistä syntyy energian tuotannosta ja kulutuksesta

Päästöjä voidaan vähentää kaikilla sektoreilla siirtymällä fossiilisista polttoaineista päästöttömiin energiamuotoihin, säästämällä energiaa ja parantamalla energiatehokkuutta sekä sitomalla hiiltä.

* Esim. rakennusten lämmitys sekä maa-, metsä- ja kalatalous ja sektorin työkonet, muu polttoainekäyttö ja polttoaineiden haihtumapäästöt
Hiilidioksidiekvivalentti (CO₂-ekv.) on ilmastotieteessä käytetty suure, joka kuvaa kaikkien ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrää.

Käynnistynyt: Aluehallinnon ilmastotiekartta-hanke (2-vuotinen)

- Valtakunnallinen ilmastoasiantuntijaverkosto, OHRYyn myös ministeriöt
- Tavoitteiden kiteytys sekä hillinnän ja sopeutumisen synergiat
- Käydään läpi ELY-tehtävät sekä rajapintoina liitto ja AVI
 - Haastatellaan asiantuntijat
 - Selvitetään tehtävien ja toimintojen ilmastovaikuttavuuksia - välilliset ja välittömät
 - Mitä tehdään jo? Mitä pitäisi muuttaa? Mikä estää? Eri organisaatioiden roolit?
 - Tehdään johtopäätöksiä → pyritään vaikuttamaan mm. lainsäädäntöön
- Laaditaan tiekartta työkaluksi kaikille ELYille ja mahdollisuuksien mukaan myös muille aluetoimijoille → Miten ilmastotyössä pääsee alkuun? Miten työtä lähdetään viemään eteenpäin? Miten toimitaan osana omaa työtä?
- Välitetään CANEMURE-hankkeessa syntyvää tietoa valtakunnallisesti

Alkamassa: Ilmastokestävä kaavoitus -checklist

- Aiempia laskureita yksinkertaisempi työkalu, jo suunnittelun alkupäähän
- Listan avulla priorisoidaan ilmaston kannalta merkittävimmät toimenpiteet
- Lista kokoaa yhteen kaikki ilmaston kannalta huomioitavat asiat
→ käytännön tarkistuslista
- Testataan käytännön kunta-caseilla
- Kokemuksia olemassa olevien laskureiden käyttämisestä sekä toiveita hankkeesta otetaan vastaan
- Tuloksia odotetaan vuodenvaihteessa

Canemure-hanke yhdessä liitto + ELY: 5-vuotinen alueellinen osuus + Tampereen seudun liikennehanke

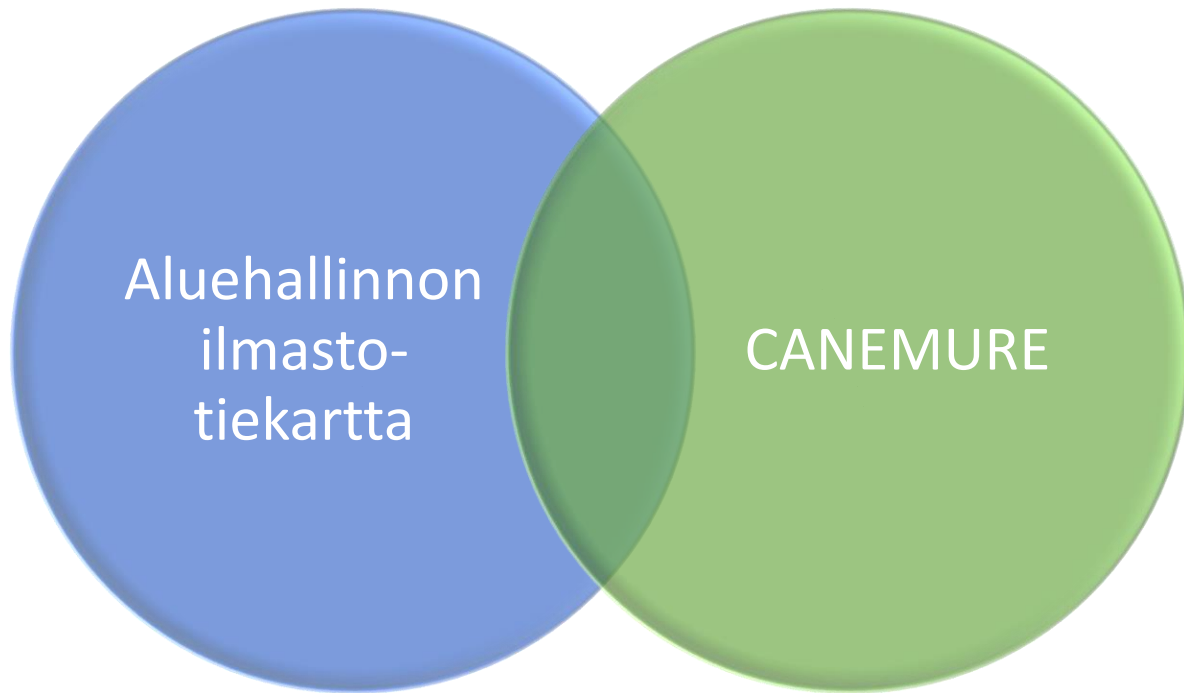
Konkreettiset toimenpiteet 1/3

Maa- ja metsätalouden päästöt turvemailla (Luke)

Älykäs, vähähiilinen liikkuminen

- ▶ Liityntä joukkoliikenteen runkoverkkoon Tampereen kaupunkiseudulla (Tampere)
- ▶ Liikenteen uudet käyttömuodot ja palvelut (Hyvinkää)
- ▶ Sähköautojen älykkäät latauspisteet (Tammisaaren Energia)

Aluehallinnon tiekartta ja Canemure

- Molemmat valtakunnallisia hankkeita
- Tukevat toisiaan
- **Aluehallinnon** tiekartassa lähtökohtana virkatehtävät ja niiden kehittäminen, valtakunnallinen ilmastoverkosto
- CANEMURE kokoaa maakunnan tekemistä, päästövähennystavoitteet- ja tiekartat alueille, johtajatason alueellinen yhteistyöryhmä
- Tiedonvaihtoa puolin ja toisin
- Aluehallinnon tiekartta välittää CANEMURE –tietoa myös ELY-keskuksiin alueille, jotka eivät ole mukana hankkeessa

Elinvoimaa ilmastotyöstä

Torstai 13.6. klo 8.30–12.00

**Kirjastotalo Metson
Lehmus-sali, Tampere**

Tervetuliaissanat

Esa Halme, maakuntajohtaja,
Pirkanmaan liitto

Leena Vestala, ylijohtaja,
Pirkanmaan ELY-keskus

Key note – esitykset

Mari Pantsar, johtaja, Hiilineutraali kiertotalous, Sitra
Oras Tynkkynen

Pirkanmaa yhdessä

Roope Lehto, Pirkanmaan maakuntahallituksen puheenjohtaja
Ilmastotyö Pirkanmaan liitossa ja Pirkanmaan ELY-keskuksessa
Kiertotalous Pirkanmaan liitossa ja Pirkanmaan ELY-keskuksessa

Koko Suomi mukana

Jarkko Huovinen, johtaja alueet ja yhdyskunnat, Kuntaliitto
Risto Hämäläinen, Director, Environmental systems, Valmet

Elinvoimaa hiilineutraalista kiertotaloudesta

Markus Lankinen, strategiajohtaja, Laoppeenranta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Lisätietoja

Pirkanmaan ELY-keskus:

- Erityisasiantuntija Soili Ingelin,
soili.ingelin@ely-keskus.fi
- Projektikoordinaattori Valeria Kerkkä,
valeria.kerkka@ely-keskus.fi
- hiilineutraalipirkanmaa.com
- [Pirkanmaan ympäristöohjelma](#)
- @mahkupirkanmaa

